

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, mart.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINING IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIR ETUVCHI TIZIMLASHTIRILGAN TAHDIDLAR.....	40
Qodirov Tuyg'un Uzoqovich, Nabiyev Bexzod Shavkatovich	
SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYA VA TEKNOLOGIK MODERNIZATSIYANING O'RNI	44
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI BAHOLASHNING USLUBIYOTI VA UNING SOLIQ TIZIMIDA QO'LLANILISHI	49
To'xtabayev Oybek Odilovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR.....	56
Ismailov Bobir Salomovich	
TIJORAT BANKLARI INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY JIHATLARI	62
Yangiboyev F.B.	
MINTAQAVIY IQTISODIY SALOHİYATDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	68
Turayev Og'abek Kaxramonovich	
XORIJIY MAMLAKATLARDA TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINI RIVOJLANTIRISH TAJRIBASI.....	75
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BOSHQARISHNING INTEGRATSION VA ADAPTIV MODEL.....	83
Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li	
QURILISH TASHKILOTLARI FAOLIYATINING MOLİYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLAR ASOSIDA BAHOLASH	89
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
ICHKI NAZORAT VA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDAGI XAVFLARNI BOSHQARISH	94
Islamova Nargiza Mirzaxidovna	
TURIZMNING MINTAQADA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	104
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSİYALARNI JALB QILISH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISHNING HOZIRGI KUNDAGI HOLATI TAHLILI	111
Begamov S.X.	
RETHINKING JOB CREATION: ONTOLOGICAL AND EPISTEMOLOGICAL FOUNDATIONS OF MACROECONOMIC EMPLOYMENT ANALYSIS.....	116
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
HUDUDIY TURIZM KLASSTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	125
Ro'zimova Xusnora Mirzobek qizi	
SUG'URTACHILIK VA O'ZBEKISTONDA SUG'URTA SEKTORINING HOLATI.....	129
O'runboyeva Sotima Alisher qizi	
GO'SHT VA GO'SHT MAHSULOTLARINI SANOAT USULIDA QAYTA ISHLASHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI.....	134
Kaydarova Sitara Suranbay qizi	
KORXONALAR QIYMATINI BAHOLASH VA BOZOR BAHOSINI SHAKLLANTIRISH METODOLOGIYASI.....	139
Abduraxmanov Sherzodbek Ravshanovich	
YASHIL IQTISODIYOT: EKOLOGIK BARQARORLIK VA IQTISODIY SAMARADORLIK UYG'UNLIGI.....	145
Jamalidinova Asalxon Saliyevna	
2025-YILDA O'ZBEKISTON UCHUN ENG YAXSHI 10 TA TRANSPORT TEKNOLOGIYALARI VA INNOVATSIYALARI	151
Mamasaliyeva Mukaddas Ibadullayevna, Beketov Timur Kazakbayevich	

MAHSULOT TANNARXINI ANIQLASHNING INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUVLARI: AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TIZIMLAR QIYOSIY TAHLILI	155
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ	163
Хайдарова Ёркиной Аскар кизи	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING FISKAL VA INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	170
Mamatova Nodira Mirzavaliyevna	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА И УСТОЙЧИВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ФОРМИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ МОДЕЛИ ПЕРЕХОДА ТЕПЛИЧНЫХ ХОЗЯЙСТВ ТАШКЕНТСКОЙ АГЛОМЕРАЦИИ НА СОЛНЕЧНЫЕ СИСТЕМЫ ЭНЕРГОСНАБЖЕНИЯ	178
Срождидинова Зарина Хайриiddиновна, Абдувалиева Зилола Абдуллаевна	
MAMLAKATIMIZDA QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	186
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
RIVOJLANISHDA RAQOBAT EMAS, BALKI HAMKORLIKNING USTUVORLIGI: NAZARIY VA AMALIY TAHLIL	190
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich	
IJTIMOY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEKANIZMLARI VA "QAMRAB OLINMAGAN O'RTA QATLAM" MUAMMOSI	196
Bafoev Farrux Jo'raqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA EKOLOGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	202
Shanazarova Gulyoraxon Baxtiyarovna	
O'ZBEKISTON STARTAP EKOTIZIMIDA INVESTITSIYA JALB QILISH JARAYONINING INSTITUTSIONAL MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI	208
Xoliqova Xurshidaxon Xayotjon qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA STARTAP EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	214
Usmanov Gafurjon Shavkatovich	
QURILISHDA ISHLAB CHIQRISH VA SIFATNI BOSHQARISH TIZIMLARINING RIVOJLANISHI	220
Buriyev Xakim Toshimovich, Usmanov Ilxom Achilovich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION MUHITNI TAKOMILLASHTIRISHNING STRATEGIYALARI	225
Xolov Sherali Axrorboyevich	
2010-2024-YILLARDA O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIKNI INVESTITSIYALASHNING EKONOMETRIK TAHLILI	229
Ashurov Shuhratbek Quadrat o'g'li	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING ZAMONAVIY USULLARI	233
Sherbekova Kamola Norbekovna	
AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGI DARAJASI VA UNI BAHOLASHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI	243
Abduvoxidov Akmal Abdulazizovich	
MARKAZIY BANK KURS SIYOSATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI	249
Saydullayev Nodirbek Narzullaevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH SALOHİYATI VA MUAMMOLARI	258
Raupov Shuxrat Soyibovich	
ЭКОТУРИЗМ В УЗБЕКИСТАНЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	264
Абидова Дилфуза Игамбердиевна, Рахматуллаева Зулайхо Хасан кизи	
DIGITAL ECONOMY AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: BUSINESS CHANGE IN THE REGIONS	270
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich	

QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASHDA IOT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	273
Mirzaev Dilshod Artikovich	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА	279
Касимова Наргиза Сабитджановна	
YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY ASOSLARI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	284
Ismoyilova Mahliyo Oybek qizi	
BOSHQARUVDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR (OLIIY TA'LIM MISOLIDA).....	289
Karievva Gulnora Abdullayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV MIJOZLARGA XIZMAT KO'RSATISHNING AMALDAGI HOLATI VA ASOSIY TENDENSIYALARI.....	295
Qurbonov Odilbek Ro'zmatovich	
O'ZBEKISTONDA SPORT FEDERATSIYALARI VA ASSOTSIATSIYALARINI SAMARALI BOSHQARISH TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'LLARI	302
Umed Farmonkulovich Radjabov	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN IQTISODIY MEKANIZMNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ULARNING AMALIY AHAMIYATI	307
Mullayeva Mexrangiz Axtam qizi	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	313
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Muradova Nazira Raximjanovna	
RAQAMLI MARKETING VA ONLAYN PLATFORMALAR ORQALI EKOTURISTIK MAJMUALARNI OMMALASHTIRISH TRENDI	318
Xolmatova Parvina Asliddin qizi	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ MA'MURCHILIGI STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR	323
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
РАЗВИТИЕ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА КАК ФАКТОР РЕГИОНАЛЬНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА.....	327
Бахтиёрров Худайберган Хамдам угли	
MAHALLIY BUDJETLARDA TRANSFERTLARGA QARAMLIK DARAJASINI BAHOLASH (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	335
Xudoyqulov Hamidjon Abdullayevich	
QORAQALPOG'ISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	342
Tajibaev Berdax Asqarbay uli	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	347
Ashurova Maftuna Ortiq qizi	
STRATEGIC DIRECTIONS FOR INCREASING CAPITAL EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS: DIGITALIZATION AND RISK MANAGEMENT INTEGRATION	352
Sadullaeva Mokhinur Aziz kizi	
TECHNOLOGY MANAGEMENT AND SME INTERNATIONALIZATION: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW	358
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
TA'LIM SIFATINI BAHOLASH MEZONLARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI.....	363
Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich	
SMART UNIVERSITET KONSEPSIYASI ASOSIDA REYTING VA RAQOBATBARDOSHLIKNI INTEGRAL BOSHQARISH	371
Xudoyqulov Husen Ahadovich	

BUXGALTERIYA HISOBINING MILLIY VA XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIVAVIY HISOBOT 1-SHAKLINING QIYOSIY TAHLILI	379
Shodiyev Murodjon Bakirovich	
SUG'URTA BOZORINING RAQAMLI RIVOJLANISHIDA NAZARIY QARASHLAR	384
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSION LOYIHALAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI	389
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
MAHALLIY BUDJETLAR DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	397
P.SH.Usmonov	
СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОВ ИНВЕСТИЦИОННОГО АНАЛИЗА ДЛЯ ОЦЕНКИ ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ	401
Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
KORXONA VA TASHKILOTLARDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISHDA KORPORATIV MADANIYAT, AXLOQIY-RUHIY VA MA'NAVIY MUHITNING O'RNI	407
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich	
ELEKTRON PULLARNING MOHIYATI VA ULARNING MILLIY TO'LOV TIZIMIDAGI ROLI	416
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA UY XO'JALIKLARINING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KENGAYTIRISH	423
Eshbaeva Shahnoza Faxriddinovna	
APPLICATION OF EXTREME MODELS IN ASSESSING THE ECONOMIC POTENTIAL OF AN ENTERPRISE	428
Musayeva Shoira Azimovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGIDA XORIJIY TAJRIBA HAMDA UNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH SAMARADORLIGI	435
Bozorova Ozoda Raximovna	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATI IMIJINI OSHIRISHDAGI MUAMMOLARNI HAL ETISHDA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI: QIYOSIY TAHLIL	439
Bekmurodov Navruz Ergashevich	
TA'LIM XIZMATLARI SOHASIDA YARATILGAN YALPI QO'SHILGAN QIYMAT DINAMIKASI VA UNI BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	449
O'rinov Komiljon Kozimovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHNING MINTAQAVIY OMILLARI	453
Salomat Norova	
QURILISH MATERIALLARI BOZORI VA UNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	459
Usubjonov Zaxriddin Vasiliddin o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKSPORT OPERATSIYALARINI SUG'URTA QILISHNI RIVOJLANTIRISH	465
Xalikov R. B.	
BIZNES JARAYONLAR AUTSORSINGINI OPTIMALLASHTIRISH USULLARI TAHLILI	472
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
DAVLAT MOLIVAVIY BOSHQARUVI SAMARADORLIGINING IJTIMOY ADOLATGA TA'SIRINING PEFA VA CEQ METODOLOGIYALARI ORQALI TAHLILI	477
Zokirjonov Muhammadsodiq Ravshanbek o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDIT XIZMATINI TASHKIL QILISHNING XORIJ TAJRIBASI	485
Turmanqulov Norpo'lat Sa'dullayevich	
MINTAQADA IJTIMOY HIMOYA TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH	491
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANISHDA EKOLOGIK INNOVATSIYALARNI QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI	495
Ismatov Sharofiddin Asatulloevich	

THE ESSENCE OF THE OPTIMAL COST STRATEGY	500
Sodiqov Mirakhror Abbos ugli	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TOG'-KURORT ZONALARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY JIHATLARI (CHORVOQ ERKIN TURISTIK ZONASI MISOLIDA)	504
Shomurodova Shahnoza G'ayratovna	
ICHKI AUDIT SIFATI VA SAMARADORLIGI TUSHUNCHALARINING IQTISODIY MAZMUNI HAMDA ULARNING O'ZARO BOG'LIQLIGI	509
Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARI FAOLIYATINI SOLIQQA TORTISH VA UNI HISOBINI YURITISH.....	517
Abdullayev Abdurauf	
TIJORAT BANKLARINING RISKLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	522
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
TIJORAT BANKLARIDA KORRUPSIYAVIY-KOMPLAENS MUAMMOLARI: TAHLIL VA YECHIMLAR.....	527
Yunusov Baxtiyor Shavkatovich	
MAISHIY XIZMAT KO'RSATISHNING SIFAT NAZORATINI HAMDA TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	532
Meliyev X.T.	
ОЦЕНКА КАЧЕСТВА СЕРВИСА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ СОЦИОЛОГИЧЕСКОГО ОПРОСА.....	541
Усманова Азиза Баходировна	
RAQAMLI BANK XIZMATLARI ORQALI MOLIVAVIY INKLYUZIVLIKNI KENGAYTIRISH.....	545
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
QURILISH KORXONALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING AHAMIYATI	550
Egamon Raxmatillo Mirolimovich, Bobobekov Davron Gafurovich	
FINANCIAL MARKET PARTICIPANTS: A CLASSIFICATION BY ROLE AND RESPONSIBILITY.....	553
Khotamkulova Madina	
ФОРМИРОВАНИЕ «ТУРИСТИЧЕСКОЙ МАХАЛЛИ» КАК ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОГО МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ В СФЕРЕ ГОСТЕВЫХ ДОМОВ УЗБЕКИСТАНА	559
Иргашева Нигина Салохиддиновна	
BANKLARDA KREDIT GAROVI BILAN ISHLASHNING XORIJ ILG'OR TAJRIBASI VA UNDAN O'ZBEKISTON BANKLARI AMALIYOTIDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	567
Sh. Saidov	
MILLIY UGLEROD SAVDOSI TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	573
Islamov Shoxzod Shuxrat o'g'li	
THE NECESSITY OF CREATING A BUSINESS ENVIRONMENT AND ITS ROLE AND SIGNIFICANCE IN THE NATIONAL ECONOMY	582
Amanov Davron Ravshan ugli	
SUV RESURLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	588
Saidov Muhammadali Hakimovich, Mahammatov Hoshim, Esanbekov Diyorbek	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА БАНКОВ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО И ПРИНЦИПАМИ ESG	595
Насирдинов Шарифджон Изатуллоевич	
ОЦЕНКА ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭЛЕКТРОБУСА.....	600
Мухитдинов Акмал Анварович, Касимов Омил Камалович, Саидов Азамат Илхом угли	
XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA DUKKAKLI DON MAHSULOTLARINI YETISHTIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI (HINDISTON TAJRIBASI MISOLIDA).....	608
Mirsayd Xudaybergenov	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLINING FAROVONLIGI VA DAROMAD MANBALARINI STATISTIK TAHLILI	612
Mamatkulov Baxtiyor Xalmuradovich	

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	618
Muxamedjanova Maxfuza Baxodir qizi	
MOLIYAVIY AKTIVLARINING IQTISODIY MOHIYATI, MAZMUNI HAMDA KLASSIFIKATSIYASI.....	627
Odiljonova Oybachin Fayzullo qizi	
XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ORQALI MAMLAKATIMIZ LOYIHALARINI AMALGA OSHIRISH TARTIBI TAHLILI.....	631
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
HUDUDNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA IQTISODIY SALOHİYATNING O'RNI	636
Avazbek Xalbekov	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SABZAVOTCHILIK TARMOG'INING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	642
Sobir Xasanov	
IMPACT OF REGIONAL INFRASTRUCTURE AND NATURAL RESOURCE UTILIZATION ON THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL TOURISM (A DISTRICT-LEVEL ANALYSIS OF THE SAMARKAND REGION, UZBEKISTAN)	650
Toyirova Shohista Bobobekovna	
INNOVASION IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OMILLARI	657
Talapova Nargiza Baxriddinovna	
BOZOR BEQARORLIGI SHAROITIDA BANK OBRO'SINI STRATEGIK RESURS SIFATIDA BARQARORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	661
Yuldasheva Kamola Qosimjonovna, Ziyaeva Muhtasar Mansurdjanovna	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT PENSIYA TIZIMINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	667
Pardayev Farrux Muzaffarovich	
RAQAMLI TRANSFORMASIYA SHAROITIDA MENEJERLARNING RAQAMLI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH.....	671
Sharipova Zulfiya Shokirjonovna	
FUQAROLAR ISHTIROKIGA ASOSLANGAN TASHABBUSLI BUDJETLASHTIRISH TIZIMI VA UNING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	677
Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna	
O'ZBEKISTON QISHLOQ HUDUDLARINING BARQAROR RIVOJLANISH YO'NALISHLARIDA QISHLOQ TURIZMI VA EKOTURIZM – ASOSIY USTUVOR YO'NALISHLARI	682
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi	
KORXONALARDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI TA'MINLASHDA BUXGALTERIYA HISOBINING ROLI.....	691
Alimbay Shamshetov	
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA YASHIL INVESTITSİYALARINING MOLIYAVIY MEXANIZMLARI	694
Saula Ibragimova	
ANALYSIS OF THE STATE OF ELECTRICITY GENERATION BY WIND POWER PLANTS.....	698
Saidov Mash'al Samadovich	
TRANSFORMING TOURISM EDUCATION IN UZBEKISTAN: AN INSTITUTIONAL ANALYSIS OF PERSONNEL TRAINING SYSTEMS.....	706
Abdullakhujaev Abdukodirkhuja, Ochilova Hilola Farmonovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	713
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
MAHALLIY BOSHQARUVDA YETAKCHILIK KONSEPSIYASI ORQALI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH (FARG'ONA VILOYATI MISOLIDA)	718
Siddikov Abdusalom Abdumalikovich	

NEW ECONOMIC PHENOMENA: FINANCING CONSUMPTION AND SAVINGS IN THE TRANSITION TO AN EXPECTATION ECONOMY	724
Isomov Bekmurod Sayfiddinovich	
XIZMAT KO'TSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK YO'NALISHIDA INSTITUTSIONAL O'ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISHNING OBYEKTIV ZARURIYATI	730
Sh.A.Sultonov	
MINTAQALARNING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI VA ULARNING IJTIMOİY-IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI	737
Qobilov Anvar Eshpo'latovich	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH	741
Madraimova Marxamat Raximberganovna	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНА	748
Усманова Зумрад Исламовна	
TITLE: PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A MECHANISM FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE TOURISM SECTOR IN UZBEKISTAN	753
Suxrobbek M. Salayev	
XORAZM VILOYATI TASHQI IQTISODIY FAOLIYATIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH VA UNI OPTIMALLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	761
Urunov Farrux Shanazarovich	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT AUDITI TIZIMINING STRATEGIK TRANSFORMATSIYASI: INSTITUTSIONAL ISLOHOTLAR VA RAQAMLI MONITORINGNING STRATEGIK AHAMIYATI	765
Turabov Baxodir To'xtamishovich	
TURIZM SOHASIDA BANDLIKNING 2025-2030-YILLARDAGI PROGNOZ PARAMETRLARI	770
N.I. Shermamatova	
BO'SH TURGAN DAVLAT KO'CHMAS MULK OBYEKTLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATLI JIHATLARI (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	776
Sanjarov Zuxriddin Dilshod o'g'li, Astonaqulov Muzaffar Muxsin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASI BARQARORLIGINI TAVSIFLOVCHI KO'RSATKICHLAR	781
Bolibekov Shahboz Baxodir o'g'li	
MOLIYA-KREDIT JARAYONLARI: INVESTITSION FAOLLIKNI TA'MINLASH MEKANIZMI SIFATIDA	787
Madaminov In'omjon Ozodovich	
YASHIL IQTISODIYOTDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MEKANIZMLARI	792
Karimov Islombek Bekpo'lat o'g'li	
OLIY TA'LIMDA ILMIY TADQIQOTLAR VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASI SAMARADORLIGI	798
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
XUSUSIY MAKTABLARNING BOSHQARUV TIZIMINI QAROR QABUL TIZIMLARI VA O'RGANUVCHI ANALITIKASI YORDAMIDA YANGILASHNING YO'LLARI	802
Esanova Shohida	
MOLIYA BOZORIDA TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	812
Abduraxmanova Matluba Maxamadaminovna	
KORXONALARDA KREDITOR QARZDORLIKNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	819
Mirzaev Ozod Furkatovich	
ЛЕКСИЧЕСКАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ КАК КЛЮЧЕВОЙ КОМПОНЕНТ ПРОДУКТИВНОЙ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ	824
Киличева Феруза Бешимовна	
MODERN MECHANISMS FOR MONITORING REGIONAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITAL ECONOMY	828
Karimova Shirin Zokhid qizi	

АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ МЕТОДЫ КРЕДИТНОГО СКОРИНГА ДЛЯ НАСЕЛЕНИЯ БЕЗ БАНКОВСКОЙ ИСТОРИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	833
Шухратова Мадинабону Икром кизи	
SHAHAR EKOLOGIYASI: SHAHAR EKOTIZIMLARI VA BARQAROR RIVOJLANISH	841
Erkiniva Mukarram Olimjon qizi	
CHAKANA SAVDO XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI KORXONALARDA SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	845
Abdug'aniyev Oybek Akmaljon o'g'li	
KUZATUV KENGASHI XUSUSIYATLARINING KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGIGA TA'SIRI: NAZARIY VA KONSEPTUAL YONDASHUV	850
Jumayeva Go'zal Sherxon qizi	
EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH NATIJALARI NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI FAOLIYATINI BOSHQARISHDA MUHIM AMALIY AHAMIYAT	854
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TIJORAT BANKLARINING O'RNI	858
Abduholikov Kamoldin Mahammadjonovich	
SANOAT KORXONALARINING HUDUDLAR KESIMIDAGI RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI STATISTIK TAHLIL QILISH	862
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA XIZMATLAR EKSPORTINI RIVOJLANTIRISHNING EKOLOGIK JIHATLARI	867
Qodirjonov Adxamjon Muxtorjon o'g'li	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIALASHTIRISHNING XALQARO MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI	872
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
SANOAT KORXONALARIDA "YASHIL" TRANSFORMATSIYA JARAYONINING XUSUSIYATLARI	877
Ismatulloeva Madinabonu Fozil qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATI MAHSULOTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	884
Kadirova L.G.	
MAIN DIRECTIONS FOR DEVELOPING SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN THE REGION	887
Nasretdinova Farangis Odilovna	
THE IMPORTANCE OF MARKETING COMMUNICATIONS IN THE SERVICES SECTOR	895
Mamatkulova Shoira Djalolovna	
AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH — ICHKI TALABNI RAG'BATLANTIRISH VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH OMILI	900
Mustafoev G'olib Sultonmurodovich, Abruyev Abdumalik Oynazarovich	
BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH VA ULARNI QO'LLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	906
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
KORXONADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI JORIY ETISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	911
Salimova Husniya Rustamovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI: BUXORO VILOYATI MISOLIDA	918
Zayavitdinova Nafisa Muxammadovna	
XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI MOLIYAVIY MAHSULOTLARI VA ULARNING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI ROLI	926
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA IQTISODIY O'SISH VA MEHNAT BOZORI KO'RSATKICHLARINING DINAMIKASI	932
Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
FOYDALANUVCHI SADOQATINI SHAKLLANTIRISHNING MARKETING VA NEYROMARKETING MEXANIZMI SIFATIDA GEYMIKATSIYA ELEMENTLARINI QO'LLASH: DODO PIZZA MOBIL ILOVASI MISOLIDA EMPIRIK TAHLIL	937
Yuldashev Jamshid Abrarovich, Daminova Nilufar Bahrom qizi	

KORXONADA XODIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILIY MEXANIZMLARINI SHAKLLANTIRISH	945
Sadriddinova Sevinchxon Sadriddin qizi	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARIDA XODIMLAR MOTIVATSIYASI VA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	948
Murodova Zilola Asatulla qizi	
KUZATILMAYDIGAN IQTISODIYOT TUSHUNCHASI, SHAKLLARI, TURLARI VA YUZAGA KELISH OMILLARI.....	952
Abdullayev Shavkat Nasriddinovich	
NODAVLAT OLIY TA'LIM TASHKILOTLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINI SHAKLLANTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	959
Yaqubova Nodira Olim qizi	
РАЗВИТИЕ, РИСКИ, ОБЕСПЕЧЕНИЕ УСТОЙЧИВОСТИ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ УЗБЕКИСТАНА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	964
Бабаджанова Лола Шопулатовна, Срождиддинова Зарина Хайриддиновна	
KOMPANIYALARNING FOND BOZORIDAGI ISHTIROKINI RAG'BATLANTIRISH AHAMIYATI.....	970
Mamataliyev Bobur Saidnazar o'g'li	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA INTELLEKTUAL TA'MINOT ZANJIRI TEXNOLOGIYALARINING XALQARO TADBIRKORLIKDAGI O'RNI	977
Xudayberdiyev Otabek Absalomovich	
HUDUD IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINING INSTITUSIONAL SALOHİYATI: NAZARIY TALQIN VA YAPONIYA, GERMANIYA, XITOIY TAJRIBASI	983
Bekchanov Davron Masharipovich	
O'ZBEKISTONDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH VA MEHNAT FAOLIYATI UNUMDORLIGINING IQTISODIY YUKSALISHDAGI O'RNI.....	988
Anvarova Lobarxon	
TURIZM SOHASIDA HAYOT SUG'URTASI TIZIMINING IQTISODIY-HUQUQIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI: XALQARO TAJRIBA VA MILLIY AMALIYOT	992
J.Kamalova	
MADANIYAT SOHASI MUASSASALARINI AUDITDAN O'TKAZISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	999
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALOQA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH ASOSIY YO'NALISHLARI.....	1004
Nazarov Sanjar Nasridinovich	
KORXONALARDA MARKETING MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MOHIYATI VA AHAMIYATI (BUXORO VILOYATI KORXONALARI MISOLIDA).....	1009
Sirojov Oxunjon Odil o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA ISH BILAN BANDLIKNI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUSIONAL VA IQTISODIY MEXANIZMLARI	1015
Bobojonov To'liqinbek Maxmud o'g'li	
ERKIN IQTISODIY ZONALAR UCHUN RAQAMLI BOSHQARUV VA INVESTITSIYA MONITORINGINING MUALLIFLIK MODELİ	1020
Abdiyev Alimardon Chorshanbiyevich, Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna	
IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BUXGALTERIYA VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	1025
Kunduzova Kumrixon Ibragimovna, Jo'rayev Asadbek Anvarjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЙ СРЕДЫ ДЛЯ РАЗВИТИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ	1031
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
THE ADDITIONALITY GAP: EVALUATING THE SYNERGY BETWEEN GREEN FINANCE AND MACROECONOMIC STABILITY IN EMERGING ECONOMIES	1036
Ataxanov Umidbek Olimovich	

AHOLINI IJTIMOIIY HIMOYA QILISH TIZIMIDA SUN'IIY INTELLEKT: O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA JORIY ETISH IMKONIYATLARI VA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH MASALALARI	1042
Xidirbayev Baxrom Baxtiyarovich	
OROL BO'YI MINTAQASIDA IQLIM O'ZGARISHINING IJTIMOIIY-IQTISODIIY OQIBATLARI VA ZAIF AHOLI QATLAMLARIGA TA'SIRI	1047
Madenova Elmira Nzamatdinovna	
УЛУЧШЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ ЧЕРЕЗ ЦИФРОВИЗАЦИЮ В ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ: СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ ОБЗОР	1052
Эргашев Мухиббек Аслам угли	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KIMYO SANOATI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH.....	1057
Xaydarova Kamola Axinjanovna, Umaraliyev Asliddin Faxriddin o'g'li	
BARQAROR IQTISODIIY O'SISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" LIZINGNI JORIY ETISH IMKONIYATLARI	1062
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
ПРЕФЕРЕНЦИИ И РИСКИ УЗБЕКИСТАНА ОТ ИНИЦИАТИВЫ «ОДИН ПОЯС, ОДИН ПУТЬ»	1067
Wang Jianhong, Наров Улугбек Ирискулович	
DAVLATNING IQTISODIIY SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO TAJRIBALARDAN FOYDALANISH.....	1071
Karimov Ulug'bek Mirzajon o'g'li	
TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI	1075
Quralov Nurxissa Iles o'g'li	

TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI

Quralov Nurxissa Iles o'g'li

UMFT universiteti, magistrant

ORCID: 0009-0007-7601-8185

Email: promoted2929@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada ta'lim tizimida raqamli transformatsiya jarayonlarining mazmuni, asosiy yo'nalishlari va amaliy natijadorlikka ta'sir qiluvchi omillar tahlil qilinadi. Raqamli transformatsiya faqat texnik vositalarni joriy etish bilan cheklanmasdan, o'quv jarayonini boshqarish modeli, pedagogik metodlar, ma'lumotlar bilan ishlash madaniyati hamda ta'lim xizmatlari sifatini yangicha darajaga olib chiqadigan institutsional o'zgarishlar majmuasi sifatida yoritiladi. Maqolada raqamli infratuzilma, kadrlar kompetensiyasi, o'quv kontenti va baholash mexanizmlarining raqamli muhitga moslashuvi, shuningdek, kiberxavfsizlik hamda ma'lumotlar maxfiyligi masalalari ustuvor komponentlar sifatida asoslanadi. Tadqiqot natijalari raqamli transformatsiyani bosqichma-bosqich boshqarish, monitoring va indikatorlar tizimini joriy etish hamda ta'lim jarayonida ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilishni kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, ta'lim tizimi, elektron ta'lim, EdTech, LMS, raqamli kompetensiya, ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv, kiberxavfsizlik, ta'lim sifati, raqamli infratuzilma.

Abstract. This paper examines the essence and key pathways of digital transformation in the education system and identifies factors that determine its effectiveness. Digital transformation is discussed not merely as the adoption of standalone technologies but as a set of institutional, managerial, and pedagogical changes that reshape learning governance, teaching methods, data practices, and the overall quality of educational services. The study highlights critical components: development of digital infrastructure, enhancement of teachers' and learners' digital competencies, adaptation of learning content and assessment mechanisms to digital environments, and strengthened cybersecurity and personal data protection. The findings emphasize the need for phased implementation, robust monitoring and indicator frameworks, and wider adoption of data-driven decision-making to ensure sustainable and measurable outcomes.

Key words: digital transformation, education system, e-learning, EdTech, LMS, digital competence, data-driven management, cybersecurity, education quality, digital infrastructure.

Аннотация. В статье анализируются содержание и ключевые направления цифровой трансформации в системе образования, а также факторы, влияющие на её результативность. Показано, что цифровая трансформация не сводится к внедрению отдельных технологий, а представляет собой комплекс институциональных и организационно-педагогических изменений, затрагивающих модели управления учебным процессом, методики преподавания, культуру работы с данными и качество образовательных услуг. Обоснованы приоритетные компоненты: развитие цифровой инфраструктуры, формирование цифровых компетенций педагогов и обучающихся, адаптация

образовательного контента и оценочных процедур к цифровой среде, а также обеспечение кибербезопасности и защиты персональных данных. Сделан вывод о необходимости поэтапного управления преобразованиями, внедрения системы мониторинга и индикаторов, а также усиления практик принятия решений на основе данных в образовательных организациях.

Ключевые слова: цифровая трансформация, система образования, электронное обучение, EdTech, LMS, цифровые компетенции, управление на основе данных, кибербезопасность, качество образования, цифровая инфраструктура.

KIRISH

So'nggi yillarda ta'lim tizimi ham tub tarkibiy o'zgarishlar bosqichiga kirib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi, internet tarmog'ining kengayishi, sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data), bulutli hisoblash hamda raqamli ta'lim platformalarining keng joriy etilishi natijasida o'qitish va o'rganish jarayonlarining an'anaviy shakllari bosqichma-bosqich zamonaviy raqamli modelga o'tmoqda. Mazkur tendensiyalar ta'lim tizimida raqamli transformatsiya jarayonlarining dolzarbligini yanada kuchaytirib, ta'lim xizmatlarini tashkil etish, boshqarish va baholash mexanizmlarini yangicha yondashuvlar asosida qayta ko'rib chiqishni talab etmoqda.

Ta'limda raqamli transformatsiya o'quv jarayonini yanada moslashuvchan tashkil etish, ta'lim resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan o'qitish imkoniyatlarini kengaytirish, shuningdek, baholash va monitoring jarayonlarining shaffofligini kuchaytirishda muhim omil hisoblanadi.

Shu sababli, ta'lim tizimida raqamli transformatsiya jarayonlarini chuqur ilmiy tahlil qilish, ilg'or xorijiy tajribani o'rganish hamda milliy sharoitga mos istiqbolli rivojlanish yo'nalishlarini aniqlash dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Ushbu maqolaning asosiy maqsadi ta'lim tizimida raqamli transformatsiyaning mohiyati, mavjud muammolari, amaliy joriy etishning ustuvor yo'nalishlari hamda kelgusidagi rivojlanish istiqbollarini tizimli ravishda yoritishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta'lim tizimida raqamli transformatsiya masalalari so'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida shakllanmoqda. Mamlakatda raqamli rivojlanishni jadallashtirish, ijtimoiy soha (jumladan, ta'lim) hamda davlat boshqaruviga raqamli texnologiyalarni keng joriy etish Shavkat Mirziyoyev tomonidan qabul qilingan normativ-huquqiy hujjatlar orqali konseptual jihatdan mustahkamlandi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.10.2020-yildagi "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-son¹ Farmoni iqtisodiyot tarmoqlari bilan bir qatorda ijtimoiy sohada ham raqamli infratuzilmani rivojlantirish, raqamli xizmatlar ko'lamini kengaytirish va boshqaruv jarayonlarida ma'lumotlarga tayanishni kuchaytirishning umumiy yo'nalishlarini belgilab berdi [1], [2]. Ta'lim sohasining huquqiy asoslari esa O'zbekiston Respublikasining 23.09.2020-yildagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son² Qonuni orqali tizimlashtirilib, ta'lim turlarini modernizatsiya qilish, ta'lim jarayonlarini tashkil etish va sifatni ta'minlash mexanizmlarini rivojlantirish uchun normativ zamin yaratildi [3].

Ta'limning alohida bo'g'inlari kesimida raqamli transformatsiya yo'nalishlari Prezident farmonlari bilan tasdiqlangan o'rta va oliy ta'lim konsepsiyalarida ham aks etadi. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 29.04.2019-yildagi "O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5712-son³ Farmoni umumiy o'rta ta'limda innovatsion shakl va usullarni joriy etish, boshqaruvni takomillashtirish hamda bosqichma-bosqich yangilanishni "yo'l xaritalari" orqali amalga oshirishni nazarda tutadi [4], [5]. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 08.10.2019-yildagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-son⁴ Farmoni oliy ta'lim sifatini oshirish, ta'lim jarayonlarini boshqarish va resurslardan foydalanishda zamonaviy yondashuvlarni kuchaytirish kabi vazifalar bilan bir qatorda raqamli muhitga moslashuvni ham dolzarb yo'nalish sifatida belgilaydi [6], [7]. Mazkur hujjatlar ta'limda raqamli transformatsiya jarayonini institutsional jihatdan yo'lga qo'yish, mas'ul ijrochilar va amaliy mexanizmlarni aniqlashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

1 <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>

2 <https://lex.uz/docs/-5013007>

3 <https://lex.uz/ru/docs/-4312785>

4 <https://lex.uz/docs/-4545884>

Biroq amaliyotda raqamli yechimlarni joriy etish sur'atlari ta'lim bosqichlari va hududlar kesimida bir xil emasligi, shuningdek "texnologiya mavjudligi" bilan "ta'lim natijasi" o'rtasidagi bog'liqlikni boshqaruv va metodika orqali mustahkamlash zarurligi ko'zga tashlanadi [8].

Mahalliy ilmiy adabiyotlarda ta'limda raqamli transformatsiya masalalari asosan raqamli ta'lim muhiti, LMS platformalar, elektron ta'lim resurslari, ta'limni boshqarish va metodik yondashuvlar doirasida yoritilgan. Xususan, oliy ta'lim muassasalarida raqamli ta'lim muhitini yaratishning nazariy-amaliy jihatlari, tashkiliy shartlar va mavjud muammolar CyberLeninka bazasidagi qator ishlarida tahlil qilinadi [9]. Shuningdek, ta'limda raqamli texnologiyalarning o'rni, elektron va an'anaviy ta'lim integratsiyasi hamda boshqaruv jarayonlarida raqamli yechimlarning samaradorligi bo'yicha tadqiqotlar uchraydi [10], [11]. Ta'lim resurslari va raqamli muhitda o'quvchilar/talabalar bilan ishlash masalalari ZiyaNET platformasida joylashtirilgan ilmiy-amaliy materiallarda ham yoritilib, raqamli ta'lim muhitida ishlash metodikasi va kompetensiyalarni rivojlantirish yo'nalishlari bo'yicha yondashuvlar taklif etiladi [12]. Shu bilan birga, mahalliy adabiyotlarda raqamli transformatsiyaning natijadorligini o'lchash (indikatorlar, monitoring, learning analytics), kiberxavfsizlik va shaxsiy ma'lumotlarni himoyalash, shuningdek, raqamli tengsizlikni kamaytirish bo'yicha tizimli, empirik asoslangan kompleks tadqiqotlar ulushi nisbatan cheklanganligi kuzatiladi. Xorijiy ilmiy va institutsional manbalarda ta'limning raqamli transformatsiyasi keng qamrovda va turli konseptual yondashuvlar asosida o'rganilgan. UNESCO materiallarida raqamli ta'lim siyosati, inklyuzivlik va teng imkoniyatlarni ta'minlash, raqamli resurslardan samarali foydalanish masalalari ustuvor yo'nalishlar sifatida qayd etiladi [13], [14]. OECD hisobotlarida raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt va learning analytics'ning o'qitish hamda ta'lim tizimini boshqarishga ta'siri, shu bilan birga, raqamli transformatsiya jarayonini resurslar va "kelajak kompetensiyalari" bilan bog'liq holda boshqarish masalalari tahlil qilingan [15], [16]. World Bank EdTech yo'nalishidagi sharh va hisobotlarda esa raqamli texnologiyalarni joriy etishning samaradorligi, davlatlarning "ta'lim vazirligini o'rganuvchi tashkilot" (learning organization) sifatida transformatsiya qilish, shuningdek, EdTech investitsiyalarining o'sishi va isbotlangan yondashuvlarga ehtiyoj masalalari yoritiladi [17], [18]. Bundan tashqari, European Commission Joint Research Centre tomonidan ishlab chiqilgan DigCompEdu doirasida pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini baholash va rivojlantirish uchun universal kompetensiya sohasi va ko'rsatkichlar tizimi taklif etilib, u ta'limdagi transformatsiyani kadrlar salohiyati bilan bog'lashga metodik asos beradi [19], [20].

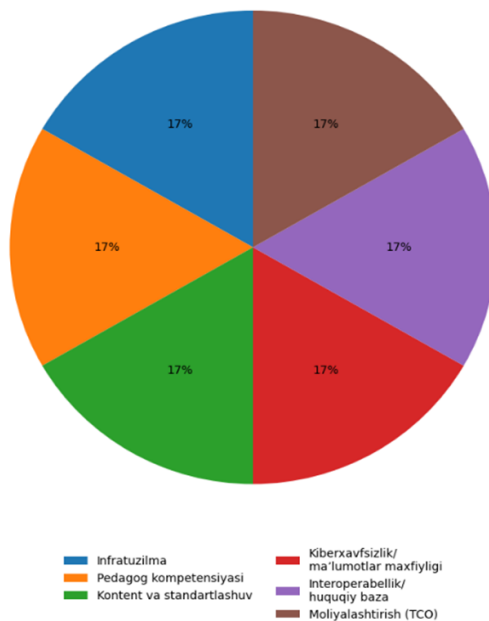
Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, xorijiy manbalarda ta'limda raqamli transformatsiya jarayonlari siyosat-infratuzilma-kompetensiya-ma'lumotlar-baholash-xavfsizlik zanjiri bo'yicha tizimli yoritilgan bo'lsa, O'zbekiston sharoitida raqamli transformatsiyaning real natijadorligini empirik o'lchash, hududlar va ta'lim bosqichlari kesimidagi tafovutlarni izohlovchi omillar, shuningdek, kiberxavfsizlik va data-governance masalalarini kompleks baholash yetarli darajada chuqur tadqiq etilmagani kuzatiladi. Mazkur holat "Ta'lim tizimida raqamli transformatsiya jarayonlari" mavzusining ilmiy dolzarbligini belgilaydi va maqola doirasida ushbu bo'shliqlarni nazariy hamda amaliy jihatdan asoslash zaruratini yuzaga keltiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada ta'lim tizimida raqamli transformatsiya jarayonlarini tadqiq etishda tahlil va sintez, induksiya va deduksiya, tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, pedagogik-statistik tahlil, korrelyatsion-regression tahlil, prognozlash, Case-study (holat tahlili) metodi, adabiyotlar tahlili, birlamchi ma'lumotlarni to'plash hamda ekspert baholash metodlaridan keng foydalanildi. Tadqiqot davomida ushbu metodlar asosida ta'lim tizimida raqamli transformatsiyaning mavjud muammolari, xorijiy tajriba, joriy etish mexanizmlari hamda rivojlanish istiqbollari kompleks tarzda tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

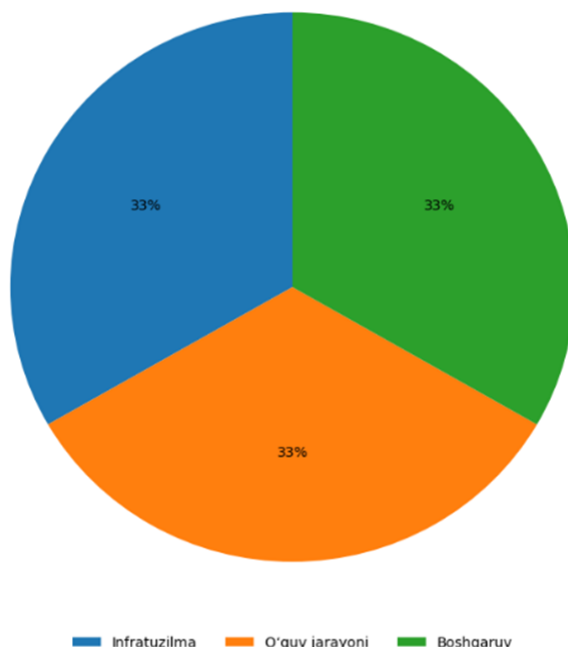
O'tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ta'lim tizimida raqamli transformatsiya — bu o'quv jarayonini shunchaki "onlayn" shaklga o'tkazish emas, balki ta'limning boshqaruvi, mazmuni, metodikasi va baholash tizimini raqamli texnologiyalar asosida tubdan qayta tashkil etish jarayonidir. Mazkur xulosalar 2023–2025-yillar kesimida aralash metodologiya asosida olingan empirik ma'lumotlarga tayandi: 12 ta maktab va 6 ta OTMdagi kuzatuv, 420 nafar o'qituvchi hamda 180 nafar talaba/o'quvchi bilan so'rovnoma, 28 nafar ta'lim boshqaruvi vakillari bilan yarim tuzilgan intervyu, LMS/EMIS loglari va hujjat aylanishi ko'rsatkichlari bo'yicha ma'lumotlar tahlili. Tanlanma hududiy jihatdan shahar va qishloq ta'lim muassasalarini qamrab olib, natijalar deskriptiv statistika, taqqoslash (oldin-keyin) hamda tematik tahlil orqali umumlashtirildi (1-rasm).

1-rasm. Raqamlashtirish jarayonidagi muammolar ulushi (prioritetlar)⁵

Mazkur jarayon ta'lim infratuzilmasini (internet, qurilmalar, tarmoq xizmatlari), o'quv jarayonini (raqamli resurslar, LMS, masofaviy va aralash ta'lim) hamda boshqaruvni (EMIS, elektron hujjat aylanishi, raqamli monitoring) yagona ekotizimga birlashtirishni nazarda tutadi. Ekotizim arxitekturasini "Input–Process–Output–Outcome" modeli bilan izohlandi: input (infratuzilma, kadr, me'yor), process (LMS/EMIS, kontent, baholash), output (faollik, davomat, topshiriqlar), outcome (o'zlashtirish, boshqaruv samaradorligi, inklyuzivlik).

Transformatsiyaning texnologik asosi sifatida bulutli hisoblash, ta'lim platformalari, sun'iy intellektga tayangan adaptiv o'qitish, katta hajmdagi ma'lumotlar (learning analytics), raqamli identifikatsiya va kiberxavfsizlik yechimlari alohida ahamiyat kasb etadi; bunda EMIS–LMS–baholash moduli–identifikatsiya o'rtasida yagona ID, API integratsiya va ma'lumot standartlari orqali uzluksiz ma'lumot oqimi shakllantirilishi transformatsiyaning zarur sharti sifatida namoyon bo'ldi (2-rasm).

2-rasm. Raqamli transformatsiya komponentlari ulushi (ekotizim qatlamlari bo'yicha)⁶

⁵ muallif tomonidan xalqaro va milliy tadqiqotlar asosida tuzilgan.

⁶ muallif tomonidan xalqaro va milliy tadqiqotlar asosida tuzilgan.

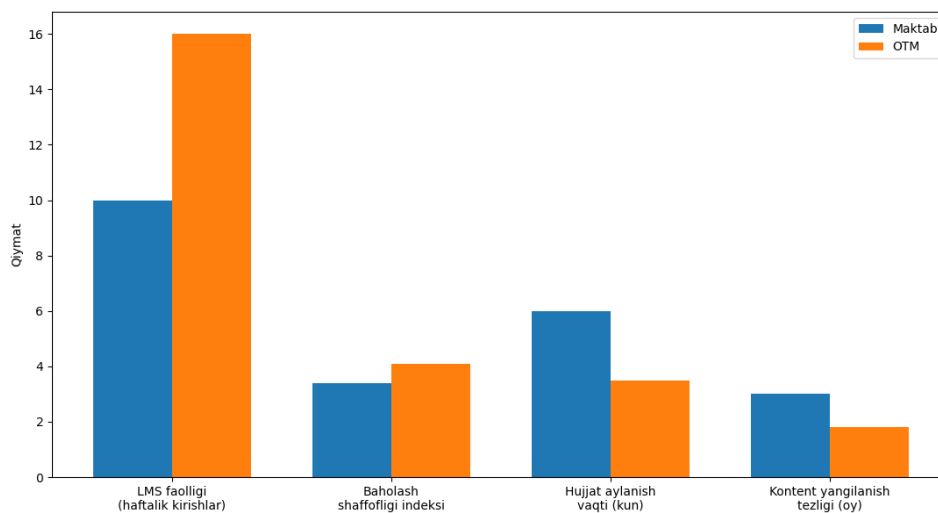

Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamli transformatsiya ta'lim sifatiga uch yo'nalishda eng sezilarli ta'sir ko'rsatadi va bu ta'sir quyidagi indikatorlar orqali o'lchandi:

- ta'lim sifati — test/imtihon natijalari dinamikasi, davomat (%), topshiriq topshirish ulushi (%), LMS faolligi (kirishlar soni/hafta), kursdan chiqib ketish (dropout, %);
- boshqaruv samaradorligi — hisobot tayyorlash vaqti (soat/hafta), hujjat aylanish sikli (kun), xatoliklar soni (bir oyda), avtomatlashtirilgan jarayonlar ulushi (%);
- moslashuvchanlik — individual trayektoriya elementlari ulushi (%), adaptiv topshiriqlar ulushi (%), differensial o'qitish amaliyoti (kuzatuv bo'yicha), kontentga kirish kanallari soni (online/offline).

Birinchidan, o'quv jarayoni shaffof va o'lchab bo'ladigan tizimga aylanadi: o'quvchi faolligi, topshiriqlarni bajarish intizomi, o'zlashtirish dinamikasi va baholash natijalari muntazam raqamli iz (data trail) sifatida shakllanadi; bu esa pedagogik qarorlarni "taxmin" emas, ma'lumotga asoslangan boshqaruv (data-driven) tamoyili bilan qabul qilishga imkon beradi.

Ikkinchidan, ta'lim mazmunivametikasimoslashuvchanlashadi: raqamli kontent, interaktiv materiallar, mikro-o'qitish modullari hamda individual ta'lim trayektoriylari o'quvchilarning ehtiyoj va qobiliyatlariga moslashtiriladi. Uchinchidan, ta'lim boshqaruvida operatsion samaradorlik ortadi: hisobot, reja, davomat, hujjatlar aylanishi va nazorat jarayonlari avtomatlashtirilib, vaqt hamda tranzaksiya xarajatlari qisqaradi. Maktab va OTM kesimida tahlil shuni ko'rsatdiki, maktablarda asosiy effekt davomat-topshiriq intizomi-ota-ona bilan aloqa shaffofligida kuchliroq, OTMlarda esa LMS loglari asosida kurs dizayni, modul baholash va akademik boshqaruv samaradorligi ko'proq namoyon bo'ladi; baholashning murakkabligi, akademik erkinlik va kontent yangilanish sikli OTMlarda yuqoriroq bo'lgani sababli moslashuvchanlik indikatorlari ham differensial ko'rinish oldi (3-rasm).

3-rasm. Maktab va OTM kesimida asosiy indikatorlar taqqoslanishi⁷

Shu bilan birga, tadqiqot raqamli transformatsiya jarayonida bir qator tizimli muammolar mavjudligini ham ko'rsatdi. Eng avvalo, raqamli infratuzilma (tezkor internet, barqaror elektr ta'minoti, qurilmalar parki) hududlar kesimida notekis rivojlangani sababli ta'limga kirish imkoniyatida farqlar kuchayishi mumkin; bunday farqlar ayniqsa past daromadli oilalar, bir qurilmadan bir nechta a'zo foydalanadigan xonadonlar, shuningdek alohida ehtiyojli o'quvchilar (moslashtirilgan kontent va assistiv texnologiyalar talabi) uchun yaqqolroq ko'rinish.

Ikkinchidan, pedagoglarning raqamli-pedagogik kompetensiyalari yetarli bo'lmasa, texnologiya "sifatni oshiruvchi vosita" emas, balki qo'shimcha yuk va formal platformaga aylanib qoladi; kuzatuv va intervyular o'zgarishlarni boshqarish (change management) mexanizmlari — motivatsiya, rag'bat, yuklamani qayta taqsimlash, metodik xizmat, mentorlik va "train-the-trainer" tizimi — yetarli bo'lmaganda qarshilik (resistance) kuchayishini ham ko'rsatdi.

Uchinchidan, kontent sifati va standartlashuv muammosi dolzarb: raqamli resurslar o'quv dasturi, o'quv natijalari va baholash mezonlari bilan uyg'unlashmagan taqdirda kutilgan ta'limiy natija ta'minlanmaydi.

To'rtinchidan, kiberxavfsizlik va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish masalalari (o'quvchi profili, baholar, biometrik yoki identifikatsiya ma'lumotlari) kuchli institutsional va texnik himoyani talab qiladi; ayniqsa proktorning yoki AI-asosli baholash qo'llanganda rozilik (consent), ma'lumot saqlash muddati, rolgas asoslangan kirish, audit jurnallari, anonimlashtirish hamda algoritmik xolislik (bias) va shaffoflik (explainability) kabi huquqiy-etik talablar alohida yoritilishi zarur ekani aniqlandi.

⁷ Muallif tomonidan xalqaro va milliy tadqiqotlar asosida tuzilgan.

Beshinchidan, normativ-huquqiy baza va idoralararo integratsiya sust bo'lsa, tizimlar o'rtasida interoperabellik (ma'lumotlar almashinuvi) muammosi paydo bo'ladi va transformatsiya parchalanib qoladi; buning amaliy ko'rinishi sifatida bir xil ma'lumotning turli platformalarda takror kiritilishi, standartlar mos kelmasligi va ma'lumot sifatining pasayishi qayd etildi. Shuningdek, xarajat-foyda tahlili (cost-benefit) va TCO (umumiy egalik qiymati) hisoblanmaganda, qurilmalarni 3–5-yillik yangilash sikli, texnik xizmat, litsenziya va kadrlar tayyorlash xarajatlari barqaror moliyalashtirishni murakkablashtirishi ham muhim cheklov sifatida belgilandi. Xalqaro tajriba tahlili shuni ko'rsatadiki, muvaffaqiyatli raqamli ta'lim islohotlari ko'pincha uch ustunga tayanadi:

- yagona milliy raqamli arxitektura va standartlar;
- pedagoglarni uzluksiz qayta tayyorlash va metodik qo'llab-quvvatlash;
- ta'lim ma'lumotlari asosida monitoring va teskari aloqa tizimi. Bu yo'nalishda UNESCO ta'limda raqamli transformatsiyaning inklyuzivlik va sifat mezonlariga urg'u beradi; OECD esa raqamli ko'nikmalar va pedagogik yondashuv uyg'unligini asosiy omil sifatida ko'rsatadi.

Shu bilan birga, Estoniya tajribasida raqamli davlat xizmatlari bilan integratsiyalashgan ta'lim boshqaruvi, Janubiy Koreya va Singapur misolida esa platformalar va kontent ekotizimini markazlashgan holda boshqarish amaliyoti kuchli natija berishi qayd etiladi; bu tajribalar ma'lumotlar boshqaruvi (data governance), standartlar va institutsional muvofiqlashtirish (coordination)ni natijaning "asosiy drayveri" sifatida tasdiqlaydi.

Tadqiqot natijalari asosida shakllantirilgan takliflar O'zbekiston ta'lim tizimida raqamli transformatsiyani jadallashtirish uchun quyidagi ustuvor yo'nalishlarni belgilash zarurligini ko'rsatadi: birinchidan, maktab va OTMLar kesimida infratuzilma minimum standartlarini (internet sifati, qurilmalar ta'minoti, texnik xizmat) bosqichma-bosqich ta'minlash va inklyuzivlikni kuchaytirish maqsadida qurilma subsidiya mexanizmlari, maktab "device pool" hamda offline kontent kanallarini yo'lga qo'yish;

ikkinchidan, pedagoglar uchun "raqamli pedagogika" kompetensiyalarini (kontent yaratish, aralash ta'lim dizayni, raqamli baholash, learning analytics) majburiy va uzluksiz tizimga aylantirish hamda o'zgarishlarni boshqarish doirasida mentorlik, metodik support va "train-the-trainer" modelini joriy etish;

uchinchidan, o'quv kontentini sifat mezonlari asosida sertifikatlash va milliy raqamli resurslar kutubxonasini kengaytirish;

to'rtinchidan, kiberxavfsizlik, ma'lumotlar boshqaruvi (minimal yig'ish, rolga asoslangan kirish, audit, saqlash muddati, anonimlashtirish), AI/proktorning bo'yicha etik talablar va platformalar o'rtasida integratsiyani ta'minlaydigan institutsional mexanizmlarni kuchaytirish;

beshinchidan, moliyaviy barqarorlik uchun TCO asosida xarajat toifalarini (qurilma, litsenziya, texnik xizmat, kadr, kontent) rejalashtirib, 3–5-yillik yangilash sikli bilan bosqichma-bosqich joriy etish;

oltinchidan, natijadorlikni yuqorida keltirilgan indikatorlar bo'yicha muntazam monitoring qilib borish. Aynan shu shartlar bajarilganda, raqamli transformatsiya ta'lim sifati, boshqaruv samaradorligi va ta'lim xizmatlarining inklyuzivligini barqaror oshiradigan strategik omil sifatida to'liq namoyon bo'ladi.

Mazkur xulosalarni umumlashtirishda cheklovlar ham inobatga olindi: tanlanmaning hajmi va hududiy qamrovi, log-ma'lumotlar sifati hamda qisqa muddatli kuzatuv davri natijalarni barcha ta'lim muassasalariga to'liq umumlashtirishda ehtiyotkor yondashuvni talab etadi; kelgusida kengroq tanlanma, uzoqroq panel kuzatuv va sabab-oqibatni kuchliroq aniqlovchi ekonometrik/senariy tahlillar bilan natijalarni mustahkamlash maqsadga muvofiqdir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ta'lim tizimida raqamli transformatsiya ta'lim jarayonini zamonaviy texnologiyalar asosida yangilash orqali o'qitish samaradorligini oshirish, o'quv jarayonlarini tezkor va shaffof boshqarish hamda ta'lim xizmatlari sifatini yaxshilash imkonini beradi. Raqamli texnologiyalar katta hajmdagi ta'limiy ma'lumotlarni (learning data) real vaqt rejimida tahlil qilish orqali o'quv natijalarini monitoring qilish aniqligini kuchaytiradi, individual yondashuvni kengaytiradi hamda ta'lim resurslaridan foydalanish samaradorligini oshiradi. Shu jihatdan, raqamli transformatsiya an'anaviy ta'lim modeliga nisbatan moslashuvchan, interaktiv va natijaga yo'naltirilgan mexanizm sifatida namoyon bo'lmoqda. Amaliy tajribalar shuni ko'rsatadiki, rivojlangan davlatlarda raqamli ta'lim platformalari, masofaviy ta'lim va aralash (blended) o'qitish modellari keng joriy etilishi o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish darajasini barqaror oshirish, ta'lim jarayonining uzluksizligini ta'minlash hamda boshqaruv qarorlarining asoslanganligini kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Ta'limda elektron hujjatlashtirish, LMS, raqamli baholash va analitika vositalarining rivojlanishi o'qituvchi yuklamasini optimallashtirib, o'quv jarayonini rejalashtirish va nazorat qilishni soddalashtiradi. Shu bilan birga, O'zbekiston sharoitida raqamli transformatsiya jarayonida infratuzilma (internet sifati va qurilmalar ta'minoti), pedagog kadrlarning raqamli kompetensiyalari, raqamli kontent sifati, shuningdek, kiberxavfsizlik va shaxsiy ma'lumotlarni himoyalash bilan bog'liq muammolar saqlanib qolmoqda. Natijada ta'lim tizimida raqamli transformatsiyani tizimli va bosqichma-bosqich amalga oshirish zarurati yuzaga keladi. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish, pedagog va o'quvchilar

raqamli savodxonligini oshirish, sifatli raqamli kontentni yaratish va baholash tizimini modernizatsiya qilish, shuningdek, kiberxavfsizlikni kuchaytirish transformatsiyaning amaliy natijadorligini yanada mustahkamlaydi. Umuman olganda, ta'lim tizimida raqamli transformatsiya inson kapitalini rivojlantirish, ta'lim sifatini barqaror oshirish va mamlakatning global raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim strategik omil hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 05.10.2020-yildagi "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-son Farmoni // <https://lex.uz/ru/docs/-5030957>
2. O'zbekiston Respublikasining 23.09.2020-yildagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son Qonuni // <https://lex.uz/docs/-5013007>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 29.04.2019-yildagi "O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5712-son Farmoni // <https://lex.uz/ru/docs/-4312785>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 08.10.2019-yildagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-son Farmoni // <https://lex.uz/docs/-4545884>
5. Situation Analysis on children and adolescents in Uzbekistan: digital learning and ICT access (press-reliz/material). - T.: UNICEF Uzbekistan, 2024.
6. Rustamova L.A. Raqamli ta'lim muhitida texnika oliy ta'lim muassasalari talabalarining mustaqil ta'lim olish ko'nikmalaridan foydalanish masalalari // (ilmiy maqola). - 2024.
7. Uzoqova M.A. Raqamli texnologiyalar orqali ona tili ta'limini modellashtirish va tashkil etish mexanizmlari // (ilmiy maqola). - 2024.
8. Kayumova N.R. Inklyuziv moslashuvchan ta'lim platformasining tarkibiy tuzilmasini raqamli pedagogika yondashuvlariga asoslangan holda takomillashtirish // (ilmiy maqola). - 2025.
9. Delov To'liq Erkinovich. Raqamli ta'lim muhitida iqtidorli talabalarni aniqlash, ular bilan ishlash usul va vositalarini takomillashtirish: avtoreferat. - T.: Ziyonet elektron kutubxonasi, 2025.
10. UNESCO. Digital education: digital learning and transformation of education (axborot sahifasi). - Paris: UNESCO, 2021.
11. UNESCO. UNESCO Strategy on Technological Innovation in Education (2021-2025). - Paris: UNESCO, 2021.
12. OECD. OECD Digital Education Outlook 2021: Pushing the Frontiers with Artificial Intelligence, Blockchain and Robots. - Paris: OECD Publishing, 2021. - 252 p.
13. OECD. Digital Education Outlook 2021: smart technologies and education system management (materiallar/qo'shimcha sharhlar). - Paris: OECD, 2021.
14. The World Bank. Technology and Innovation in Education: World Bank Education Global Practice (EdTech Approach Paper). - Washington, D.C.: World Bank, 2020.
15. The World Bank. Remote Learning during COVID-19: Lessons from Today, Principles for Tomorrow. - Washington, D.C.: World Bank, 2021.
16. Redecker C., Punie Y. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. - Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017.
17. European Commission Joint Research Centre. DigCompEdu: The European Framework for the Digital Competence of Educators (framework/qo'llanma). - Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>